

Devarim Introduction: The Fifth of the Five Books

(1) בראשית פרק ב

(ד) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְקִיָּק אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:

(2) רש"י בראשית פרק ב

(ד) תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' - למדך שכלם נבראו ביום ראשון. דבר אחר "בהבראם", בה' בראם, שנאמר (ישעיה כו ד) "ביה ה' צור עולמים", בשני אותיות הללו של השם יצר שני עולמים, ולמדך כאן שהעולם הזה נברא בה"א (רמז כמו שה"א פתוחה למטה, כך העולם פתוח לשבים בתשובה. ועולם הבא נברא ביו"ד לומר שצדיקים שבאותו זמן מועטים כמו י' שהיא קטנה באותיות). רמז שירדו הרשעים למטה לראות שחת כה"א זאת שסתומה מכל צדדים ופתוחה למטה לרדת דרך שם:

(3) בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה א

רבי הושעיה רבה פתח: (משלי ח) "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום וגו'". . . דבר אחר: אמון - אומן. התורה אומרת: אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה. בנוהג שבעולם, מלך בשר ודם בונה פלטין, אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן. והאומן אינו בונה אותה מדעת עצמו, אלא דיפתראות ופינקסאות יש לו לדעת היאך הוא עושה חדרים, היאך הוא עושה פשפשיין. כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם. והתורה אמרה: "בראשית ברא אלהים", ואין ראשית אלא תורה, היאך מה דאת אמר: (משלי ח) "ה' קנני ראשית דרכו".